

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bijlage

Jaarrapportage 2022 Wet afbreking zwangerschap (Wafz)

Oktober 2023

Inhoud

Cijfers jaarrapportage Wafz 2022	3
Bijlage 1 - Definities van gebruikte begrippen	4
Bijlage 2 - Aantal zwangerschapsafbrekingen	6
Bijlage 3 - Abortuscijfer en abortusratio	8
Bijlage 4 - Kenmerken vrouw	9
Bijlage 5 - Toegankelijkheid	12
Bijlage 6 - Besluitvorming	16
Bijlage 7 - Behandeling	19
Bijlage 8 - Nazorg	22

Cijfers jaarrapportage Wafz 2022

Methode

Ziekenhuizen en abortusklinieken met een Wafz-vergunning moeten conform de Wafz ieder kwartaal gegevens aanleveren aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) over de bij hen verrichte zwangerschapsafbrekingen. De gegevens worden door middel van een elektronisch Modelformulier geanonimiseerd en geaggregeerd aangeleverd. De inspectie brengt alle door het veld aangeleverde gegevens samen in een database. Ieder jaar brengt de inspectie daarover een jaarrapportage uit. In 2020 is deze jaarrapportage voor het eerst gesplitst in een factsheet en een aparte bijlage met definities en cijfers.

Indien relevant worden de gegevens over 2022 vergeleken met de gegevens uit 2020 en 2021 en/of met de gegevens van de voorgaande vijfjaarsperioden.^{1,2}

Gezien de wettelijke bepalingen leveren de instellingen alleen geaggregeerde gegevens aan. Daardoor is het niet mogelijk om correlaties te leggen tussen de verschillende onderdelen van de registratie en worden in dit rapport alleen de 'rechte tellingen' weergegeven.

De gerapporteerde gegevens betreffen de periode 1 januari tot en met 31 december 2022.

---

¹ Voor meer informatie over voorgaande jaren: de jaarrapportages zijn op www.igj.nl gepubliceerd.

² Het Modelformulier waarmee de gegevens worden aangeleverd, is per 1 januari 2011 op onderdelen gewijzigd. Daarbij zijn definities aangescherpt en is met betrekking tot de zorginhoud een aantal items toegevoegd of uitgebreid. Daardoor is vergelijking met de jaren voor 2011 niet op alle onderdelen mogelijk.

Bijlage 1 - Definities van gebruikte begrippen

De belangrijkste begrippen met betrekking tot de abortushulpverlening gebruikt in deze rapportage worden hier in alfabetische volgorde toegelicht. Begrippen binnen een definitie die elders in de definitielijst staan beschreven, zijn aangeven met een *.

Abortuscijfer

Het abortuscijfer (*abortion rate*) wordt internationaal gedefinieerd als het aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15 tot en met 44 jaar).

Abortusratio

De abortusratio (*abortion ratio*) kent internationaal twee verschillende definities:

- > het aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 levend geboren kinderen in het betreffende jaar;
- > het aantal zwangerschapsafbrekingen per 100 zwangerschappen (exclusief spontane abortus).

Omdat voor de tweede definitie een aantal aannames moet worden gedaan met betrekking tot aantal spontane zwangerschapsafbrekingen en definiëring heeft de eerste definitie de voorkeur.

Abortuspil

De 'abortuspil' uit het spraakgebruik is in werkelijkheid een behandeling met twee verschillende medicijnen. De eerste medicatie (de feitelijke abortuspil) wordt in abortuskliniek of ziekenhuis ingenomen; de tweede medicatie na 36 tot 48 uur thuis of in de instelling. Na twee tot drie weken volgt een nacontrole. De abortuspil is in Nederland geregistreerd tot negen weken amenorroeduur* en kan dus zowel bij de overtijdbehandeling* als bij een latere zwangerschapsafbreking als behandelingsmethode worden gekozen. De abortuspil is niet hetzelfde als de morning-afterpil*. In ziekenhuizen wordt de abortuspil ook off-label gebruikt na de zwangerschapsduur van 8 weken en 6 dagen.

Amenorroeduur

De periode verstreken sinds de eerste dag van de laatste menstruatie.

Beraadtermijn

Een zwangerschap mag niet eerder worden afgebroken dan op de zesde dag nadat de vrouw een arts heeft bezocht en daarbij haar voornemen met de arts heeft besproken (Wafz, artikel 3 lid 1). De beraadtermijn geldt niet voor de overtijdbehandeling*. Per 1 januari 2023 is deze wettelijke verplichting komen te vervallen.

Besluit afbreking zwangerschap (Bafz)

Algemene Maatregel van Bestuur waarin voorschriften zijn opgenomen voor de uitvoering van de Wet afbreking zwangerschap*.

Buitenlandse vrouwen

Categorie vrouwen zonder Nederlandse zorgverzekering, denk aan buitenlandse vrouwen die voor een abortus naar Nederland afreizen, arbeidsmigranten of buitenlandse studenten. Vooral nog is aparte registratie niet mogelijk voor vrouwen woonachtig op de BES eilanden, zij worden tot op heden geregistreerd bij de optie 'ander land' en vallen daardoor volledig in de categorie 'buitenlandse vrouwen'.

Eerste trimester zwangerschapsafbreking

Zwangerschapsafbreking tot en met een amenorroeduur van 12 weken en 6 dagen*. Abortusklinieken en ziekenhuizen met een Wafz-vergunning kunnen, met inachtneming van de beraadtermijn*, eerste trimester zwangerschapsafbrekingen uitvoeren.

Late zwangerschapsafbreking

Afbreking van de zwangerschap vanaf 24 weken amenorroeduur*. Deze afbrekingen worden gemeld en beoordeeld binnen de [Beoordelingscommissie Late Zwangerschapsafbreking en Levensbeëindiging bij Pasgeborenen](#) (LZALP).

Morning-aftermethoden

De morning-afterpil (werkzaam bij inname tot uiterlijk 72 uur na onbeschermd geslachtsgemeenschap) veroorzaakt uitstel of blokkering van de eisprong en innesteling en voorkomt daarmee conceptie. De morning-afterpil is sinds 2004 zonder recept verkrijgbaar bij apotheek en drogist. De morning-afterspiraal (tot uiterlijk 5 dagen na onbeschermd geslachtsgemeenschap) voorkomt innesteling van een bevruchte eicel in de baarmoeder. Deze morning-aftermethoden vallen *niet* onder de Wafz (Wafz, artikel 1 lid 2) en zijn niet in de abortusregistratie opgenomen. De morning-afterpil wordt vaak met 'abortuspil'* en 'overtijdbehandeling'* verward.

Overtijdbehandeling (otb)

Vroege zwangerschapsafbreking, tot 16 dagen 'overtijd' (amenorroeduur* 44 dagen), instrumenteel of met abortuspil* niet te verwarren met 'morning-aftermethoden'*. Indertijd, bij het ontwerpen van de Wafz, kon in deze 'overtijdperiode' een zwangerschap nog niet met zekerheid worden vastgesteld, waardoor onbekend bleef of een zogeheten overtijdbehandeling (ook wel 'menstruatieregeling' genoemd) daadwerkelijk een zwangerschap afbrak. De overtijdbehandeling valt daarom niet onder de Wafz en kent daardoor geen verplichte beraadtermijn*. Een overtijdbehandeling mag alleen in een ziekenhuis of abortuskliniek met Wafz-vergunning worden verricht.

Tweede trimester zwangerschapsafbreking

Zwangerschapsafbreking vanaf een amenorroeduur* van 13 weken en 0 dagen tot aan de levensvatbaarheidsgrens. Voor het verrichten van tweede trimesterzwangerschapsafbrekingen stellen de Wafz en het Bafz extra eisen aan de abortusklinieken, die daarvoor een aparte vergunning moeten hebben.

Wet afbreking zwangerschap (Wafz)

De Wet afbreking zwangerschap, 'houdende regelen met betrekking tot het afbreken van zwangerschap' werd in 1981 door de Eerste Kamer aangenomen en trad in 1984 in werking.

Bijlage 2 - Aantal zwangerschapsafbrekingen

Naar woonland cliënt en aantal apart opgegeven overtijdbehandelingen 1980 – 2022.

Tabel A: Zwangerschapsafbrekingen naar herkomst cliënt

Aantal zwangerschapsafbrekingen naar herkomst cliënten, uitgesplitst naar woonland, in aantallen, in de periode 1980-2022.

Land van vestiging	1980 *	1985 **	1990	1995	2000	2005	2009 ***	2015	2020	2021	2022
Nederland	19.700	17.251	18.384	20.932	27.205	28.738	28.319	26.916	28.532	28.089	32.339
België/ (Luxemburg)	7.100	5.044	3.524	2.247	1.473	913	803	530	330	371	452
Duitsland ¹	26.200	8.297	6.517	2.982	1.603	1.148	1.123	1.146	1.125	1.011	1.256
Frankrijk	--	--	--	--	--	--	--	1.348	590	501	411
Ierland	--	--	--	--	--	--	--	34	9	41	13
Polen	--	--	--	--	--	--	--	227	308	656	630
Spanje ²	--	6.344	313	242	7	12	18	--	--	--	--
Overige landen	3.400	966	1.498	2.236	3.038	2.167	2.111	597	456	374	496
Onbekend	--	40	6	46	9	4	53	5	14	6	9
<i>Totaal</i>	<i>56.400</i>	<i>37.972</i>	<i>30.242</i>	<i>28.685</i>	<i>33.335</i>	<i>32.982</i>	<i>32.427</i>	<i>30.803</i>	<i>31.364</i>	<i>31.049</i>	<i>35.606</i>

* 1980: Bron Stimezo Nederland 1984 (door Stimezo geregistreerde aantallen van de abortusklinieken en de geschatte aantallen van de ziekenhuizen)

** vanaf 1985: Uit wettelijk verplichte abortusregistratie (inclusief apart opgegeven overtijdbehandelingen, zie hoofdstuk 3.3)

*** Voor gebruik gegevens 2009 in plaats van 2010: zie hoofdstuk 1.3.

¹ Tot 1990: West-Duitsland

² In de – in 1984 wettelijk vastgestelde – registratieformulieren werden Duitsland, België/Luxemburg en Spanje gespecificeerd. Dit waren destijds de meest voorkomende landen. In de registratieformulieren die per 1 januari 2011 van kracht werden wordt België apart genoemd, zijn Frankrijk, Ierland en Polen toegevoegd en zijn Luxemburg en Spanje als aparte categorie afgevallen.

Tabel B: Overtijdbehandelingen

Aantal apart gemelde overtijdbehandelingen binnen totaal aantal zwangerschapsafbrekingen, in de periode 1990 – 2022.

Jaar	Aantal overtijdbehandelingen	Percentage overtijdbehandelingen binnen totaal aantal zwangerschapsafbrekingen %
1990	3.485	11,5
1995	3.498	12,2
2000	6.005	18,0
2005	6.311	19,1
2009	7.652	23,6
2014	8.229	27,1
2015	8.553	27,8
2020	9.903	31,6
2021	10.854	35,0
2022	12.299	34,5

Bijlage 3 - Abortuscijfer en abortusratio

Tabel C: Abortuscijfer

Aantal zwangerschapsafbrekingen (inclusief overtijdbehandelingen) per 1.000 vrouwen van 15 tot 44 jaar in Nederland woonachtig*, in de periode 1990-2022.

Jaar	Aantal in Nederland wonende behandelde vrouwen	Abortuscijfer per 1.000 in Nederland wonende vrouwen
1990	18.384	5,2
1995	20.932	6,0
2000	27.205	8,0
2005	28.738	8,6
2010**	26.724	8,7
2015	26.916	8,6
2020	28.532	8,9
2021	28.089	8,7
2022	32.339	9,9

* Gebaseerd op het aantal vrouwen 15-44 jaar volgens opgave Centraal Bureau voor de statistiek (van 1990 t/m 1995 gemiddeld over het jaar; van 1996 t/m 2009 op basis van peildatum 1 januari van het betreffende jaar, vanaf 2010 gemiddeld over het jaar).

** Gebaseerd op geschatte gegevens

Tabel D: Abortusratio

Aantal zwangerschapsafbrekingen (inclusief overtijdbehandelingen) per 1.000 levendgeborenen in de periode 1990-2022

Aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 levendgeborenen	
1990	93
1995	110
2000	132
2005	153
2010*	152
2015	158
2020	169
2021	157
2022	193

* Gebaseerd op geschatte gegevens

Bijlage 4 - Kenmerken vrouw

Zwangerschapsduur; leeftijd; aantal kinderen waarvoor zij zorg draagt; aantal eerdere zwangerschapsafbrekingen.

Tabel E: Zwangerschapsduur

Zwangerschapsduur ten tijde van de afbreking in aantallen, naar ziekenhuis of kliniek, 2020 – 2022.

Aantal weken	Ziekenhuizen			Klinieken (inclusief overtijdbehandelingen)			Totaal		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
4 weken	97	85	102	1.586	1.956	2.386	1.683	2.041	2.488
5 weken	400	439	483	5.956	6.923	7.535	6.356	7.362	8.018
6 weken	501	487	486	7.734	7.156	8.357	8.235	7.643	8.843
7 weken	346	301	290	3.361	2.932	3.446	3.707	3.233	3.736
8 weken	174	187	192	2.787	2.579	3.147	2.961	2.766	3.339
9 weken	98	83	108	1.575	1.360	1.678	1.673	1.443	1.786
10 weken	65	41	52	828	678	848	893	719	900
11 weken	50	43	56	610	566	669	660	609	725
12 weken	100	72	79	406	367	504	506	439	583
13 weken	123	149	163	393	381	453	516	530	616
14 weken	166	170	187	367	420	498	533	590	685
15 weken	112	124	147	459	436	522	571	560	669
16 weken	82	92	102	485	501	539	567	593	641
17 weken	81	77	73	351	423	410	432	500	483
18 weken	48	45	50	366	320	325	414	365	375
19 weken	36	51	53	337	346	414	373	397	467
20 weken	111	97	66	315	289	366	426	386	432
21 weken	137	120	100	301	326	383	438	446	483
22 weken	110	122	84	161	107	93	271	229	177
23 weken	130	156	122	0	0	0	130	156	122
Niet ingevuld	14	14	25	5	28	13	19	42	38
<i>Totaal</i>	<i>2.981</i>	<i>2.955</i>	<i>3.020</i>	<i>28.383</i>	<i>28.094</i>	<i>32.586</i>	<i>31.364</i>	<i>31.049</i>	<i>35.606</i>

Tabel F: Leeftijd vrouw bij behandeling

Leeftijd van de vrouw bij de behandeling in aantallen, 2020 – 2022.

Leeftijd	2020	2021	2022	'abortuscijfer' per leeftijdscategorie 2022
< 15 jaar	58	101	81	-
15 t/m 19 jaar	2.297	2.282	2.621	5,23
20 t/m 24 jaar	6.135	6.034	7.392	13,04
25 t/m 29 jaar	7.688	7.171	8.215	14,59
30 t/m 34 jaar	7.294	7.440	8.340	14,53
35 t/m 39 jaar	5.410	5.489	6.115	11,31
40 t/m 44 jaar	2.231	2.313	2.562	4,86
≥ 45 jaar	242	217	267	-
Niet ingevuld	9	2	13	-
<i>Totaal</i>	31.364	31.049	35.606	-

Tabel G: Aantal kinderen vrouw

Aantal kinderen dat de vrouw heeft gekregen en/of waarvoor de vrouw zorg draagt in percentages van het totaal aantal behandelde vrouwen, 2020 – 2022.

Aantal kinderen	2020 (n = 31.364) %	2021 (n = 31.049) %	2022 (n = 35.606) %
0	46,3	46,4	51,0
1	19,6	20,0	17,2
2	21,6	21,5	20,0
3	8,6	8,5	8,0
4	2,6	2,4	2,5
5	0,7	0,7	0,7
6	0,3	0,2	0,2
>6	0,1	0,1	0,1

Tabel H: Aantal eerdere zwangerschapsafbrekingen

Aantal eerdere zwangerschapsafbrekingen, in percentages van behandelde vrouwen, 2020 – 2022.

Aantal eerdere zwangerschapsonderbrekingen	2020 (n = 31.364) %	2021 (n = 31.049) %	2022 (n = 35.606) %
0	65,4	66,2	68,5
1	23,5	23,2	20,7
2	6,9	6,5	6,4
3	2,3	2,2	2,1
4	0,8	0,8	0,8
5	0,3	0,3	0,3
>5	0,3	0,2	0,3
Niet ingevuld	0,4	0,5	0,9

Bijlage 5 – Toegankelijkheid

Woonplaats cliënt naar provincie; aantal Wafz-vergunningen voor ziekenhuizen en klinieken; zwangerschapsafbrekingen naar provincie, trimester, ziekenhuis of kliniek, 2020 – 2022.

Tabel I: Woonplaats cliënt naar provincie

Woonplaats cliënten naar provincie, in percentages van behandelde vrouwen die in Nederland woonachtig waren, 2020 – 2022.

Provincie	2020 (n = 28.532) %	2021 (n = 28.089) %	2022 (n = 32.339) %	'abortuscijfer' per provincie, 2022
Groningen	3,4	3,1	3,1	8,6
Friesland	2,3	2,4	2,4	7,0
Drenthe	1,3	1,3	1,5	6,1
Overijssel	4,6	4,7	4,5	6,9
Gelderland	8,2	8,2	8,2	7,1
Flevoland	4,0	3,8	3,9	14,7
Utrecht	6,9	7,0	7,3	8,6
Noord-Holland	22,3	22,4	22,5	12,5
Zuid-Holland	29,0	27,8	26,9	11,9
Zeeland	0,9	1,6	1,6	8,2
Noord-Brabant	12,3	12,6	13,1	9,1
Limburg	4,8	5,0	5,1	8,8

Tabel J: Aantal Wafz-vergunningen

Aantal Wafz-vergunningen voor ziekenhuizen en abortusklinieken (of ZBC) naar provincie op 31 december 2022.

Provincie	Ziekenhuizen	Klinieken	Totaal
Groningen	4	1	5
Friesland	4	--	4
Drenthe	3	--	3
Overijssel	5	2	7
Gelderland	10	1	11
Flevoland	1	1	2
Utrecht	4	1	5
Noord-Holland	13	7*	20
Zuid-Holland	16	2	18
Zeeland	2	1	3
Noord-Brabant	10	3	13
Limburg	5	1	6
BES-eilanden	1	--	1
<i>Totaal</i>	<i>78</i>	<i>20</i>	<i>98</i>

* daarnaast heeft Women on Waves voor haar zeiljacht 'Adelaide' een vergunning in het kader van de Wafz.

-- Geen abortuskliniek aanwezig

Tabel K: Aandeel tweede trimester behandelingen

Aandeel in tweede trimester behandelingen, naar ziekenhuizen en klinieken, 2011-2022*.

Jaar	Ziekenhuizen		Klinieken (inclusief overtijdbehandelingen)		Totaal
	Aantal	% van totaal tweede trimesterabortus	Aantal	% van totaal tweede trimesterabortus	Aantal
2011	813	13,0	5.422	87,0	6.235
2012	787	13,6	5.013	86,4	5.800
2013	842	14,6	4.927	85,4	5.769
2014	892	16,0	4.693	84,0	5.585
2015	924	16,1	4.807	83,9	5.731
2020	1.142	24,4	3.534	75,6	4.676
2021	1.210	25,4	3.549	74,6	4.759
2022	1.150	23,0	3.856	77,0	5.006

* In 2011 is de definitie van de termijnen aangescherpt

Tabel L: Zwangerschapsafbrekingen per provincie

Aantal zwangerschapsafbrekingen 2022 per provincie, naar ziekenhuis of kliniek, met vermelding van aantal tweede trimesterabortussen en apart opgegeven overtijdbehandelingen.

Provincie	Ziekenhuizen		Klinieken (inclusief overtijdbehandelingen)			Totaal	
	Totaal	Waarvan 2 ^e trimester	Totaal	Waarvan 2 ^e trimester	Waarvan otb	Totaal	Waarvan 2 ^e trimester
Groningen	49	32	1.367	0	780	1.416	32
Friesland	156	15	--	--	--	156	15
Drenthe	67	8	--	--	--	67	8
Overijssel	102	88	2.208	0	964	2.310	88
Gelderland	157	146	2.217	159	1.076	2.374	305
Flevoland	498	0	1.465	0	0	1.963	0
Utrecht	155	138	3.215	1.040	0	3.370	1.178
Noord-Holland	1.044	235	8.223	2.097	4.071	9.267	2.332
Zuid-Holland	434	268	7.215	201	2.095	7.649	469
Zeeland	6	4	518	0	0	524	4
Noord-Brabant	148	140	4630	196	3.027	4.778	336
Limburg	80	68	1.528	163	286	1.608	231
BES-eilanden	124	8	--	--	--	124	8

-- Geen abortuskliniek aanwezig

Bijlage 6 – Besluitvorming

Prenatale diagnostiek; Verwijspatroon; overleg deskundigen; beraadtermijn in dagen.

Tabel M: Prenatale diagnostiek

Abortus (mede) naar aanleiding van prenatale diagnostiek	2020	2021	2022
In abortusklinieken	332	944	434
In ziekenhuizen	1.171	1.189	1.169
<i>Totaal</i>	<i>1.503 (7,00%)</i>	<i>2.133 (10,56%)</i>	<i>1.603 (6,88%)</i>

Sinds 2011 wordt via het Modelformulier van de Wafz-registratie een eventuele relatie tussen de zwangerschapsafbreking en prenatale diagnostiek geregistreerd met de vraag: 'Hebben de resultaten van prenatale diagnostiek een reden voor de vrouw gevormd om te kiezen voor zwangerschapsafbreking?'. Door de aard van de registratie is niet te bepalen of dit in het eerste of in het tweede trimester was. Ook de diagnoses bij de prenatale diagnostiek zijn niet in de Wafz-registratie opgenomen.

Tabel N: Verwijspatroon

Verwijspatroon, in percentages van behandelde vrouwen, 2020 – 2022.

2022	Ziekenhuis (n= 3.178) %	Kliniek excl otb (n= 19.869) %	Kliniek otb (n= 9.186) %	Kliniek totaal (n= 29.055) %	Totaal (n=32.233) %
Niet verwezen	13,3	31,1	58,0	41,3	38,9
Huisarts	46,6	54,5	39,7	48,9	48,7
Andere abortuskliniek	0,4	1,7	0,2	1,2	1,1
Arts tweede of derde lijn	13,2	11,5	0,6	7,4	7,9
Andere verwijzer	25,3	0,7	0,0	0,5	2,6
Niet ingevuld	1,2	0,4	1,5	0,8	0,8

2021	Ziekenhuis (n= 2.955) %	Kliniek excl otb (n= 17.240) %	Kliniek otb (n= 10.854) %	Kliniek totaal (n= 28.094) %	Totaal (n=31.049) %
Niet verwezen	17,0	31,6	57,5	41,6	39,2
Huisarts	42,0	52,0	40,5	47,5	47,0
Andere abortuskliniek	0,8	2,2	0,3	1,5	1,4
Arts tweede of derde lijn	12,4	13,4	0,5	8,4	8,8
Andere verwijzer	27,4	0,8	0,1	0,5	3,1
Niet ingevuld	0,5	0,1	1,2	0,5	0,5

2020	Ziekenhuis (n= 2.981) %	Kliniek excl otb (n= 18.480) %	Kliniek otb (n= 9.903) %	Kliniek totaal (n= 28.383) %	Totaal (n=31.364) %
Niet verwezen	15,1	29,4	56,4	38,8	36,6
Huisarts	45,5	56,2	42,9	51,6	51,0
Andere abortuskliniek	0,5	1,8	0,1	1,2	1,1
Arts tweede of derde lijn	12,2	12,1	0,5	8,0	8,4
Andere verwijzer	26,5	0,6	0,1	0,4	2,9
Niet ingevuld	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabel O: Overleg met andere deskundige

Overleg van de vrouw met andere deskundige naast de verwijzend of behandelend arts, in percentages van behandelde vrouwen, 2022*.

2022	Ziekenhuis (n = 3.020) %	Kliniek (n = 32.586) %	Totaal (n = 35.606) %
Maatschappelijk werker	12,9	0,6	1,7
Psycholoog/psychiater	1,5	0,3	0,4
Geestelijk raadspersoon	0,3	0,0	0,0
Klinisch genetisch centrum	18,1	0,1	1,6
(Academisch) perinataal centrum	11,2	0,0	1,0
Andere deskundige	3,4	0,3	0,5
Geen nader overleg	65,9	98,7	95,9

* Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel P: Aantal dagen beraadtermijn

Aantal dagen beraadtermijn, in percentages van behandelde vrouwen, 2020 – 2022.

Aantal dagen	2020 (n=9.903 + 21.461)		2021 (n=10.854 + 20.195)		2022 (n=12.299 + 23.276)	
	Overtijd-behandeling %	Zwangerschaps-afbrekingen excl otb %	Overtijd-behandeling %	Zwangerschaps-afbrekingen excl otb %	Overtijd-behandeling %	Zwangerschaps-afbrekingen excl otb %
0 dagen	45,1	1,3	49,5	2,2	50,2	2,6
1 dag	3,6	0,6	3,5	0,7	3,4	0,9
2 dagen	2,4	0,6	2,4	0,6	2,5	0,6
3 dagen	2,7	0,4	2,9	0,5	3,0	0,6
4 dagen	2,5	0,6	3,1	0,7	2,1	0,6
5 dagen	4,3	1,8	5,6	1,9	3,2	1,8
6 dagen	8,6	24,8	8,4	28,2	6,3	22,6
7 dagen	9,7	18,5	7,5	16,9	8,0	15,3
8 dagen	5,8	9,8	4,9	9,9	5,1	8,9
9 dagen	3,6	6,4	3,3	6,0	3,2	6,6
10 dagen	2,4	5,7	2,2	4,5	2,8	5,5
> 10 dagen	9,3	29,5	6,9	27,7	10,2	34,0

Bijlage 7 – Behandeling

Behandelmethode; gebruik van anesthesie; complicaties.

Tabel Q: Behandelmethode

Behandelmethode, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen en naar ziekenhuis en kliniek 2020 – 2022.

2022	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Medicamenteus	2.683	88,8	3.199	15,8	7.247	58,9	10.446	32,1	13.129	36,9
Instrumenteel	162	5,4	609	3,0	797	6,5	1.406	4,3	1.568	4,4
Combinatie (medicamenteuze voorbehandeling)	159	5,3	16.479	81,2	4.255	34,6	20.734	63,6	20.893	58,7
Anders	11	0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	11	0,0
Niet ingevuld	5	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	0,0
<i>Totaal</i>	<i>3.020</i>	<i>-</i>	<i>20.287</i>	<i>-</i>	<i>12.299</i>	<i>-</i>	<i>32.586</i>	<i>-</i>	<i>35.606</i>	<i>-</i>

2021	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Medicamenteus	2.619	88,6	2.362	13,7	5.683	52,4	8.045	28,6	10.664	34,3
Instrumenteel	165	5,6	282	1,6	637	5,9	919	3,3	1.084	3,5
Combinatie (medicamenteuze voorbehandeling)	159	5,4	14.596	84,7	4.534	41,8	19.130	68,1	19.289	62,1
Anders	7	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	0,0
Niet ingevuld	5	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	0,0
<i>Totaal</i>	<i>2.955</i>	<i>-</i>	<i>17.240</i>	<i>-</i>	<i>10.854</i>	<i>-</i>	<i>28.094</i>	<i>-</i>	<i>31.049</i>	<i>-</i>

2020	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Medicamenteus	2.552	85,6	2.083	11,3	5.115	51,7	7.198	25,4	9.750	31,1
Instrumenteel	194	6,5	1.464	7,9	730	7,4	2.194	7,7	2.388	7,6
Combinatie (medicamenteuze voorbehandeling)	207	6,9	14.933	80,8	4.058	41,0	18.991	66,9	19.198	61,2
Anders	20	0,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	20	0,1
Niet ingevuld	8	0,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	0,0
<i>Totaal</i>	<i>2.981</i>	<i>-</i>	<i>18.480</i>	<i>-</i>	<i>9.903</i>	<i>-</i>	<i>28.383</i>	<i>-</i>	<i>31.364</i>	<i>-</i>

Tabel R: Gebruik van anesthesie

Gebruik van anesthesie tijdens de behandeling, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen en naar ziekenhuis en kliniek 2020 – 2022.

2022	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Geen	2.084	69,0	3.077	15,2	7.248	58,9	10.325	31,7	12.409	34,9
Lokaal	169	5,6	1.501	7,4	1.237	10,1	2.738	8,4	2.907	8,2
Intraveneus	470	15,6	15.377	75,8	3.814	31,0	19.191	58,9	19.661	55,2
Combinatie	11	0,4	214	1,1	0	0,0	214	0,7	225	0,6
Anders*	205	6,8	1	0,0	0	0,0	1	0,0	206	0,6
Niet ingevuld	81	2,7	117	0,6	0	0,0	117	0,4	198	0,6
<i>Totaal</i>	<i>3.020</i>	<i>-</i>	<i>20.287</i>	<i>-</i>	<i>12.299</i>	<i>-</i>	<i>32.586</i>	<i>-</i>	<i>35.606</i>	<i>-</i>

* Onder andere: algehele narcose; epidurale of spinale anesthesie; PCA pomp

2021	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Geen	2.020	68,4	2.114	12,3	5.685	52,4	7.799	27,8	9.819	31,6
Lokaal	170	5,8	1.522	8,8	1.460	13,5	2.982	10,6	3.152	10,2
Intraveneus	449	15,2	13.372	77,6	3.708	34,2	17.080	60,8	17.529	56,5
Combinatie	7	0,2	0	0,0	1	0,0	1	0,0	8	0,0
Anders*	245	8,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	245	0,8
Niet ingevuld	64	2,2	232	1,3	0	0,0	232	0,8	296	1,0
<i>Totaal</i>	<i>2.955</i>	<i>-</i>	<i>17.240</i>	<i>-</i>	<i>10.854</i>	<i>-</i>	<i>28.094</i>	<i>-</i>	<i>31.049</i>	<i>-</i>

* Onder andere: algehele narcose; epidurale of spinale anesthesie; PCA pomp

2020	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Geen	1.948	65,3	2.032	11,0	5.123	51,7	7.155	25,2	9.103	29,0
Lokaal	202	6,8	1.903	10,3	1.700	17,2	3.603	12,7	3.805	12,1
Intraveneus	523	17,5	14.481	78,4	3.080	31,1	17.561	61,9	18.084	57,7
Combinatie	8	0,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	0,0
Anders*	200	6,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	200	0,6
Niet ingevuld	100	3,4	64	0,3	0	0,0	64	0,2	164	0,5
<i>Totaal</i>	<i>2.981</i>	<i>-</i>	<i>18.480</i>	<i>-</i>	<i>9.903</i>	<i>-</i>	<i>28.383</i>	<i>-</i>	<i>31.364</i>	<i>-</i>

* Onder andere: algehele narcose; epidurale of spinale anesthesie; PCA pomp

Tabel S: Complicaties

Complicaties in aantallen* en percentages van behandelde vrouwen, 2022.

2022	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Geen	2.476	82,0	20.111	99,1	12.074	98,2	32.185	98,8	34.661	97,3
Behandeld in eigen instelling	468	15,5	148	0,7	217	1,8	365	1,1	833	2,3
Verwezen naar (ander) ziekenhuis	5	0,2	28	0,1	8	0,1	36	0,1	41	0,1
Niet ingevuld	71	2,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	71	0,2
<i>Totaal</i>	<i>3.020</i>	<i>-</i>	<i>20.287</i>	<i>-</i>	<i>12.299</i>	<i>-</i>	<i>32.586</i>	<i>-</i>	<i>35.606</i>	<i>-</i>

Indien complicatie is behandeld in eigen instelling*

Complicatie	Ziekenhuis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Bloedverlies >500 ml	153	27,4	9	5,6	8	3,6	17	4,4	170	18,0
Incomplete abortus	272	48,7	123	75,9	199	89,6	322	83,9	594	63,1
Letsel aan uterus	1	0,2	13	8,0	1	0,5	14	3,6	15	1,6
Infectie	7	1,3	5	3,1	9	4,1	14	3,6	21	2,2
Bijwerkingen medicatie	5	0,9	4	2,5	2	0,9	6	1,6	11	1,2
Andere complicatie	120	21,5	8	4,9	3	1,4	11	2,9	131	13,9
<i>Totaal</i>	<i>558</i>	<i>-</i>	<i>162</i>	<i>-</i>	<i>222</i>	<i>-</i>	<i>384</i>	<i>-</i>	<i>942</i>	<i>-</i>

* Meerdere complicaties mogelijk per patiënt

De registratie van complicaties is niet verplicht conform de Wafz. Op het moment en op de plaats van registreren is informatie rondom een nog op te treden complicatie nog niet evident. Deze registratie geeft dus geen volledig beeld.

Bijlage 8 - Nazorg

Nacontrole; anticonceptiekeuze na behandeling.

Tabel T: Nacontrole

Nacontrole, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen, 2020 – 2022.

2022	Zieken- huis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
In behandel- centrum	2.678	88,7	6.005	29,6	6.780	55,1	12.785	39,2	15.463	43,4
Bij verwijzer	45	1,5	11.034	54,4	3.318	27,0	14.352	44,0	14.397	40,4
Elders	4	0,1	2.193	10,8	1.417	11,5	3.610	11,1	3.614	10,1
Geen nacontrole	196	6,5	954	4,7	784	6,4	1.738	5,3	1.934	5,4
Niet ingevuld*	97	3,2	101	0,5	0	0,0	101	0,3	198	0,6
<i>Totaal</i>	<i>3.020</i>	<i>-</i>	<i>20.287</i>	<i>-</i>	<i>12.299</i>	<i>-</i>	<i>32.586</i>	<i>-</i>	<i>35.606</i>	<i>-</i>

2021	Zieken- huis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
In behandel- centrum	2.588	87,6	5.291	30,7	5.580	51,4	10.871	38,7	13.459	43,3
Bij verwijzer	138	4,7	9.813	56,9	3.344	30,8	13.157	46,8	13.295	42,8
Elders	10	0,3	1.963	11,4	1.364	12,6	3.327	11,8	3.337	10,7
Geen nacontrole	180	6,1	124	0,7	566	5,2	690	2,5	870	2,8
Niet ingevuld*	39	1,3	49	0,3	0	0,0	49	0,2	88	0,3
<i>Totaal</i>	<i>2.955</i>	<i>-</i>	<i>17.240</i>	<i>-</i>	<i>10.854</i>	<i>-</i>	<i>28.094</i>	<i>-</i>	<i>31.049</i>	<i>-</i>

2020	Zieken- huis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
In behandel- centrum	2.647	88,8	5.312	28,7	5.135	51,9	10.447	36,8	13.094	41,7
Bij verwijzer	92	3,1	11.352	61,4	3.711	37,5	15.063	53,1	15.155	48,3
Elders	6	0,2	1.439	7,8	697	7,0	2.136	7,5	2.142	6,8
Geen nacontrole	204	6,8	376	2,0	360	3,6	736	2,6	940	3,0
Niet ingevuld*	32	1,1	1	0,0	0	0,0	1	0,0	33	0,1
<i>Totaal</i>	<i>2.981</i>	<i>-</i>	<i>18.480</i>	<i>-</i>	<i>9.903</i>	<i>-</i>	<i>28.383</i>	<i>-</i>	<i>31.364</i>	<i>-</i>

Tabel U: Anticonceptie na behandeling

Anticonceptie na de behandeling, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen, 2020 – 2022.

2022	Zieken -huis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Anticonceptie voorgeschreven	726	24,0	7.958	39,2	5.751	46,8	13.709	42,1	14.435	40,5
Verwezen naar huisarts	967	32,0	11.078	54,6	5.944	48,3	17.022	52,2	17.989	50,5
Geen anticonceptie gewenst	536	17,7	831	4,1	490	4,0	1.321	4,1	1.857	5,2
Niet besproken	622	20,6	182	0,9	55	0,4	237	0,7	859	2,4
Niet ingevuld*	169	5,6	238	1,2	59	0,5	297	0,9	466	1,3
<i>Totaal</i>	<i>3.020</i>	<i>-</i>	<i>20.287</i>	<i>-</i>	<i>12.299</i>	<i>-</i>	<i>32.586</i>	<i>-</i>	<i>35.606</i>	<i>-</i>

2021	Zieken -huis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Anticonceptie voorgeschreven	723	24,5	6.556	38,0	5.593	51,5	12.149	43,2	12.872	41,5
Verwezen naar huisarts	859	29,1	9.650	56,0	4.725	43,5	14.375	51,2	15.234	49,1
Geen anticonceptie gewenst	521	17,6	748	4,3	471	4,3	1.219	4,3	1.740	5,6
Niet besproken	733	24,8	121	0,7	34	0,3	155	0,6	888	2,9
Niet ingevuld*	119	4,0	165	1,0	31	0,3	196	0,7	315	1,0
<i>Totaal</i>	<i>2.955</i>	<i>-</i>	<i>17.240</i>	<i>-</i>	<i>10.854</i>	<i>-</i>	<i>28.094</i>	<i>-</i>	<i>31.049</i>	<i>-</i>

2020	Zieken -huis	%	Kliniek excl otb	%	Kliniek otb	%	Kliniek totaal	%	Totaal	%
Anticonceptie voorgeschreven	797	26,7	7.440	40,3	4.847	48,9	12.287	43,3	13.084	41,7
Verwezen naar huisarts	780	26,2	10.496	56,8	4.719	47,7	15.215	53,6	15.995	51,0
Geen anticonceptie gewenst	608	20,4	470	2,5	282	2,8	752	2,6	1.360	4,3
Niet besproken	653	21,9	68	0,4	25	0,3	93	0,3	746	2,4
Niet ingevuld*	143	4,8	6	0,0	30	0,3	36	0,1	179	0,6
<i>Totaal</i>	<i>2.981</i>	<i>-</i>	<i>18.480</i>	<i>-</i>	<i>9.903</i>	<i>-</i>	<i>28.383</i>	<i>-</i>	<i>31.364</i>	<i>-</i>

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk

www.igj.nl